

Hoofdstuk 3: Aan het werk?

Paragraaf 3.1 Hoe kom je aan werk?

1 *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

Soort baantje:

- Vakkenvullen in de supermarkt. Daarvoor moet je eerst een afspraak met de manager maken en vragen of er werk voor je is.
- Folders bezorgen. Meestal kun je daarvoor op internet kijken of er nog bezorgers nodig zijn. Of je krijgt een folder waarin bezorgers gevraagd worden in de brievenbus. Daar kun je dan op reageren.

Aantal uren per week: hangt af van hoeveel tijd je daarvoor over hebt. Maar je moet ook rekening houden met wat volgens de wet is toegestaan.

Zo'n baantje kun je vinden door op websites te zoeken. Maar je kunt ook naar een winkel gaan om te vragen of ze werk voor je hebben.

Opmerking: Als je nog geen 15 bent, zijn er nog niet veel mogelijkheden om te werken.

2 *Bijvoorbeeld:*

- Omdat hij het niet naar zijn zin heeft met dit werk.
- Omdat hij ergens anders beter werk gevonden heeft of werk waarmee hij meer verdient.
- Omdat hij ergens anders gaat wonen (bijvoorbeeld omdat zijn partner ergens anders een baan heeft).
- Omdat hij met pensioen gaat.

3 a Als oudere werknemers vertrekken kan het moeilijk worden om nieuw personeel te vinden.

b *Bijvoorbeeld:* werknemers uit het buitenland halen.

4 a Eisen waaraan jij mogelijk voldoet:

- Je bent gemotiveerd om aan de slag te gaan.
- Je bent beschikbaar in de avond, in het weekend en in vakanties ook overdag.
- (*Als dat van toepassing is:* Je woont in de buurt van Holten.)

b Daar wordt niet naar gevraagd. Waarschijnlijk niet omdat het om een bijbaan gaat voor scholieren/studenten.

5 *Bijvoorbeeld:*

- Ik zit nog op school, in klas 2 vmbo.
- Ik heb al een beetje ervaring omdat ik thuis veel meehelp in de keuken.

6 a Nee, je hebt nog geen beroepsopleiding gevolgd.

b *Eigen antwoord.*

c *Antwoord hangt af van de baan die je bij b genoemd hebt.*

7 a *Bijvoorbeeld:*

- Het afrekenen van de bestellingen.
- Leiding geven aan het personeel.
- Bereiden van snacks.

Opmerking: De scholing kan ook binnen het bedrijf zelf plaatsvinden. Daar leer je hoe je deze taken moet uitvoeren.

- b - Voor geschoold werk krijg je beter betaald.
- Je hebt dan meer kansen om werk te vinden.
- c - Geschoold personeel kan moeilijker werk doen.

- 8** a Babysitten. 28% van $160.000 = 0,28 \times 160.000 = \mathbf{44.800}$ scholieren.
b Krant bezorgen: 26% van $160.000 = 0,26 \times 160.000 = \mathbf{41.600}$ scholieren.
c Horeca + supermarkt = $20\% + 13\% = 33\%$
 33% van $160.000 = 0,33 \times 160.000 = \mathbf{52.800}$ scholieren.
- 9** Dat is van tevoren niet te zeggen. Het hangt af van het soort werk in de supermarkt en van het soort karweitjes dat je doet.
- 10** a Dan kun je in een bepaalde tijd meer produceren en/of de kwaliteit van je werk is beter. Daardoor kan het bedrijf meer geld verdienen.
b Je maakt dan kans op een hoger loon.
- 11** Bij arbeidsverdeling hoort dat je goed bent in een bepaalde taak, dat je je specialiseert. De directeur zal het daarom wel goed vinden dat je scholing krijgt.
- 12** a $(195 + 83 + 83 + 67 + 59 + 44 + 37 + 30) \times 1.000 = \mathbf{598.000}$ vacatures
b In het vervoer.
c De detailhandel bestaat uit alle winkelbedrijven die aan consumenten verkopen. Daarvan zijn er heel veel. Per winkel werken er vaak ook veel mensen. Daarom is het logisch dat het aantal vacatures hier hoger is dan in het vervoer.
- 13** a Je kunt er zo veel werken als je wilt. Je kunt dus zelf kiezen of je er in voltijd of in deeltijd wilt werken.
b Bijvoorbeeld:
- Verkoop van ijs en dergelijke.
- Entertainment (voor kinderen).
- Schoonmaken.
- Onderhoudswerk.
c Als je later solliciteert kun je vermelden dat je werkervaring hebt opgedaan.
- 14** a - 15 - 25 jaar: veel jongeren studeren nog en hebben alleen een bijbaan.
- 65 - 75 jaar: deze mensen zijn al met pensioen maar willen toch nog een paar uur per week werken.
b $(1.000 + 1.000 + 1.200 + 700) \times 1.000 = \mathbf{3.900.000}$ mensen.

Paragraaf 3.2 Wie is de baas?

15 *Bijvoorbeeld:*

- Voor een baas werken, want dan heb je een vast loon en meestal vaste werkuren.
- Een eigen bedrijf, want dan ben je eigen baas en kun je zelf bepalen wat je doet, hoeveel je werkt, enzovoort.

- 16** a juist
b onjuist
c onjuist

17 Voordeel:

Met een eigen bedrijf heb je de vrijheid om te bepalen wat je gaat doen, hoe veel je wilt werken, wanneer je wilt werken, enz. Een ander voordeel: alle winst die er in het bedrijf verdiend wordt, is voor jou.

Nadeel:

Je bent voor alles verantwoordelijk, ook als het misgaat. Je weet van tevoren niet of het lukt om winst te behalen, je hebt ook kans dat je verlies lijdt.

- 18** a Aan de planners en de administratief medewerker.
b De planners, de chauffeurs, het onderhoudspersoneel en de administratief medewerker.
c De planners

- 19** a Een werkgever en een werknemer.
b Schriftelijk is verstandiger. Beide partijen hebben dan duidelijkheid over de afspraken. Daardoor kunnen er niet zo gauw misverstanden ontstaan.

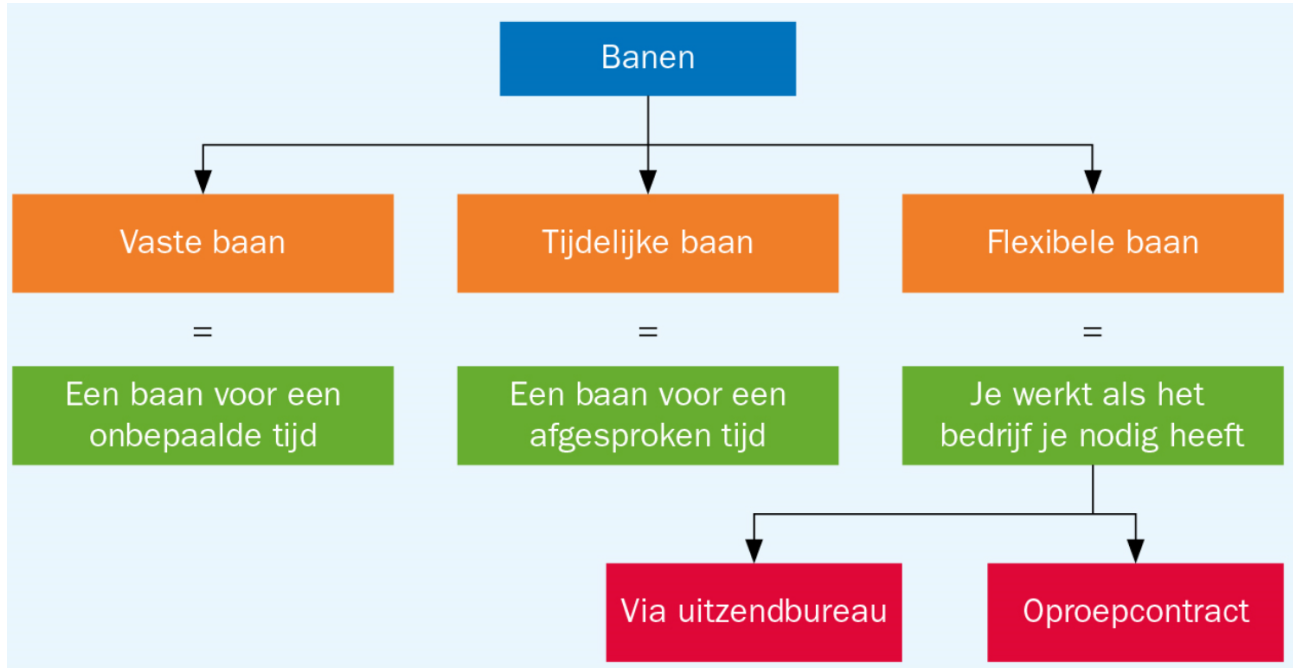
- 20** Als een werknemer aan een nieuwe baan begint kan hij ontdekken dat hij het werk niet leuk vindt, of hij kan n iet overweg met collega's of het werk is te moeilijk of te zwaar. Dat kunnen allemaal redenen zijn om te stoppen. (Overigens hoeft je in de proeftijd geen reden opgeven waarom je wilt stoppen.)

- 21** a Hij is schoonmaker.
b 38 uur per week.
c Jaarsalaris (excl. vakantietoeslag): $\text{€ } 1.702 \times 12 = \text{€ } 20.424$
d $8\% \text{ van € } 20.424 = 0,08 \times \text{€ } 20.424 = \text{€ } 1.634,80$

22 *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

- Liever flexibel werken, want dan heb je meer afwisseling in je werk en werkomgeving.
- Liever een vaste baan, want dan heb je meer zekerheid over je werk en je inkomen.

23

- 24** a Het computerbedrijf moet het loon van de uitzendkrachten betalen plus een vergoeding aan het uitzendbureau.
 b *Bijvoorbeeld:*
- Als het werk klaar is, hoeven de uitzendkrachten niet meer te komen en kosten zij hun niets meer.
 - Het schoonmaakbedrijf hoeft zelf niet op zoek te gaan naar personeel, dat doet het uitzendbureau.
- 25** a $16,5\% + 15,1\% + 32,1\% = 63,7\%$
 $63,7\% \text{ van } 700.000 = 0,637 \times 700.000 = \mathbf{445.900}$ uitzendkrachten blijven aan het werk.
 b $15,1\% \text{ van } 700.000 = 0,151 \times 700.000 = \mathbf{105.700}$ uitzendkrachten krijgen een vast contract.
 c $16,5\% \text{ van } 700.000 = 0,165 \times 700.000 = \mathbf{115.500}$ uitzendkrachten stromen door naar een volgende uitzendbaan.
- 26** a Voor onderhoudswerk. Dat moet het hele jaar door gebeuren.
 b Vooral in de maanden juni t/m oktober heeft het bedrijf opbrengsten van de oogst. Dat zal meer zijn dan de kosten in die maanden. Zou blijft er geld over om de kosten in december t/m februari te kunnen betalen.

Paragraaf 3.3 Hoe is het geregeld?

27 *Bijvoorbeeld afspraken over:*

- hoeveel je verdient,
- wat voor werk je gaat doen,
- hoeveel uur je per week werkt en wanneer dat is.

28 a Cao = collectieve arbeidsovereenkomst

- b Alle werkgevers in een bedrijfstak met alle werknemers in die bedrijfstak.

29 a *Bijvoorbeeld:* loon – werktijden - vakantiedagen

- b *Eigen antwoord.*

30 a Dat kan handig zijn als je even na wilt kijken wat voor afspraken er in de cao staan, bijvoorbeeld over het opnemen van een vrije dag.

- b *Bijvoorbeeld:* politieagenten, mensen in de gezondheidszorg (artsen, verpleegkundigen), werknemers in de horeca.

31 *Bijvoorbeeld:* vakantiedagen, andere verlofdagen, uitbetaling bij ziekte, opzegtermijn.

32 a De inhoudingen zijn: € 181,25 + € 143 = € 324,25

Nettoloon is € 1.776 – € 324,25 = **€ 1.451,75**

- b De sociale premies zijn 8,3% van € 1.050 = $0,083 \times € 1.050 = € 87,15$.

De totale inhoudingen zijn: € 112,50 + € 87,15 = € 199,65

Nettoloon is € 1.050 – € 199,65 = **€ 850,35**

33 a Bij een hoger brutoloon wordt er een groter deel van het inkomen ingehouden. Naar verhouding houd je een kleiner nettoloon over.

- b Mensen die veel verdienen kunnen gemakkelijker meer van hun loon afstaan dan mensen met een laag inkomen.

34 Brutoloon: $64 \times € 13,78 = € 881,92$

De inhoudingen zijn: € 51,64 + € 135,86 = € 187,50

Nettoloon is € 881,92 – € 187,50 = **€ 694,42**

35 a (1) 39,5 % van € 1.565,40 = $0,395 \times € 1.537,20 =$ **€ 618,33**

- b (2) € 540,06 $\times 12 \div 52 =$ **€ 124,63**

- c (3) € 469,62 = ...% van € 1.565,40

$€ 469,62 \div € 1.565,40 \times 100 =$ **30%**

36 a € 4,95 $\times 40 =$ € 198 per week

Dat is € 198 $\times 52 \div 12 =$ € 858 per maand

€ 858 – € 743,57 = **€ 114,43** meer

- b Bij 17 jaar is het minimumloon bij 40 uur per week € 142,69 .

Voor 12 uur is dat € 142,69 $\div 40 \times 12 =$ € 42,81. Farid heeft dus geen gelijk.

37 De Arbowet geeft regels voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden.

2: voor gezond en veilig werken is vrije tijd niet van direct belang.

(1: nodig voor je veiligheid bij bijvoorbeeld brand. 3: belangrijk voor je gezondheid.)

38 Voor hun veiligheid en gezondheid.

- 39** a In de Arbeidstijdenwet.
b Te lang zonder pauze werken is voor de gezondheid van de werknemers niet goed. Voor het bedrijf is de kans groter dat er fouten in het werk gemaakt worden..
- 40** a Arbowet
b Arbowet
c Arbeidstijdenwet
- 41** a Ja, als hij niet te vaak optreedt mag dat maximaal 4 uur en uiterlijk tot 23.00 uur.
b Op een schooldag moet je genoeg tijd voor school en huiswerk moet hebben.

Paragraaf 3.4 Zonder werk?

42 *Bijvoorbeeld:*

- Je hebt dan geen inkomen.
- Je gaat je vervelen.
- Je voelt je nutteloos.
- Je ziet minder andere mensen.

- 43** a De werkloosheid neemt (tijdelijk) toe, want niet alle schoolverlaters hebben meteen een baan.
b De werkloosheid daalt, want veel werkzoekenden kunnen aan de slag als aspergesteker.

44 *Antwoord afhankelijk van de regio waar je woont.*

45 **C**

- 46** a In 2014, er waren toen 700.000 werklozen.
b $650.000 - 450.000 = \mathbf{200.000}$
c $550.000 - 475.000 = \mathbf{75.000}$

- 47** a De werkgever moet tijd hebben om iemand anders te vinden voor de baan.
b Een lagere uitkering stimuleert werklozen meer om een nieuwe baan te zoeken.

- 48** a Ze moet zich binnen twee dagen inschrijven als werkzoekende bij het UWV.
b Voorwaarde 3: je bent dan niet buiten je schuld werkloos.
c $70\% \text{ van } € 1.640 = 0,70 \times € 1.640 = \mathbf{€ 1.148}$

- 49** a 1 Inschrijven van mensen die zich als werkloze aanmelden.
2 Werklozen helpen bij het vinden van een baan.
3 Beoordelen of een werkloze een WW-uitkering kan krijgen.
b Bij verborgen werkloosheid weet je van bepaalde mensen niet dat ze werkloos zijn doordat ze zich niet hebben laten inschrijven bij het UWV. Het is dus voor anderen 'verborgen' dat ze werkloos zijn.

50 *Bijvoorbeeld:*

- Als je werkloos bent, heb je minder inkomen.
- Van je vakantie weet je hoe lang die duurt. Als je werkloos bent weet je dat niet.

- 51** a ja
b nee (hij is nog geen 15 en gaat nog naar school)
c ja

- 52** Hij heeft zich als werkzoekende ingeschreven bij het UWV (anders zou hij geen uitkering krijgen) en is dus in deze drie maanden geregistreerd werkloos.

- 53** a In 2013; ongeveer 13,6%.
b De grootste stijging was in **2014** (je ziet dat aan de lijn die daar het steilst omlaag gaat). De jeugdwerkloosheid was toen ongeveer **1,9%** lager dan in het jaar ervoor (gedaald van 16,6% naar 11,7%).

- 54** *Bijvoorbeeld:* onderhoudsmonteurs, ontwerpers van robots, programmeurs.

55 a *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

- Ja, want in elk beroep komen later robots voor.
 - Nee, want het werk dat ik wil doen, kan niet met robots of computers gedaan worden (bijvoorbeeld creatieve beroepen).
- b Als je in je werk te maken hebt met computers en/of robots, moet je in je latere opleiding daarmee leren omgaan.

Economie in de praktijk: het kantoor van de toekomst

56 Werk dat je op de computer doet, kun je opslaan in de cloud (bijvoorbeeld in Onedrive, Google Drive), zodat je daar zowel op je werk als thuis aan kunt werken.

- 57** a 34%
- b Voor contact met anderen, om samen met collega's iets te kunnen bedenken (co-creatie), voor het uitwisselen van ideeën en voor overleg met elkaar.
- c 64%, want 36% hoeft niet op de werkplek aanwezig te zijn.
- d Ideeën voor het werk kun je het beste thuis bedenken, want 23% (thuis) + 9% (thuis als ik slaap) = 32%. Dat is meer dan 6% (op vakantie).

- 58** a *Vraag kan niet beantwoord worden met de informatie uit de afbeelding.*
- b 32%

59 *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:*

- Van 9 tot 5, want na het werk wil ik ook echt vrij zijn.
- Flexibeler, want dan kan ik mijn tijd zelf indelen.

60 *Bijvoorbeeld:* fysiotherapeut, leraar op de basisschool, bakker, enz.

61 *Bijvoorbeeld:* Skype, WhatsApp, e-mail; werken in 'the cloud', zoals Google Drive, Onedrive).

Oefentoets

- 1 *Bijvoorbeeld:*
 - doordat personeel vertrekt (andere baan, met pensioen),
 - doordat het bedrijf uitbreidt.
- 2 a 38% van 450 = $0,38 \times 450 = 171$ mensen.
b 1. $162 = \dots\%$ van 450
 $162 \div 450 \times 100 = 36\%$
2. Andere consumpties = $38 + 11 + 10 + 5 = 64\%$
 $100\% - 64\% = 36\%$ a
- 3 Voor geschoold werk moet je een beroepsopleiding hebben gevolgd.
Bijvoorbeeld: automonteur, leraar, tandarts.
Voor ongeschoold werk hoef je geen speciale opleiding te hebben gevolgd.
Bijvoorbeeld: schoonmaker, vakkenvuller, magazijnbediende.
- 4 Bij arbeidsverdeling is het werk in verschillende banen verdeeld. Iedereen specialiseert zich in bepaalde werkzaamheden.
- 5 a De jongens.
b Nee, want met een lijndiagram laat je zien hoe iets in de loop van de tijd stijgt of daalt.
Daar is hier geen sprake van
- 6 parttimebaan
- 7 Een werknemer is iemand die in dienst van een baas betaald werk doet.
- 8 1 werkgever
2 proeftijd
- 9 a tijdelijke
b flexibele
- 10 a Cao = collectieve arbeidsovereenkomst.
b Alle werkgevers samen met de werknemers in een bedrijfstak.
- 11 $26,4\%$ van € 980 = $0,264 \times € 980 = € 258,72$ wordt ingehouden.
Het nettoloon is € 980 – € 258,72 = **€ 721,28**
- 12 Het brutoloon is € 1.346,20 + € 633,80 = € 1.980
€ 633,80 = $\dots\%$ van € 1.980
 $€ 633,80 \div € 1.980 \times 100 = 32,0\%$
- 13 30% van € 1.565,40 = $0,30 \times € 1.565,40 = \textbf{€ 469,62}$ per maand.
(Dat is per week € 469,62 $\times 12 \div 52 = 108,37$.)
- 14 De Arbeidstijdenwet regelt dat werknemers hun werk op een gezonde en veilige manier kunnen uitvoeren.

- 15** a Je bent werkloos
- als je geen baan hebt
 - als je tussen de 15 jaar en de pensioenleeftijd bent
 - als je actief op zoek naar werk bent
- b Alleen wanneer je je dan ook als werkzoekende hebt ingeschreven bij het UWV.

- 16** Voorbeelden van technologische ontwikkelingen:

- het gebruik van robots bij de productie,
 - automatische beantwoording van e-mails,
 - scanners in de supermarkt,
- enz.

Aan de ene kant verdwijnen banen doordat bepaalde werkzaamheden door robots en apparaten worden gedaan. Aan de andere kant komt er werk bij: ontwerpen van computerprogramma's, onderhoud van de apparatuur.

Herhalingsopdrachten

Herhalingsopdrachten 3.1 Hoe kom je aan werk?

- 1 Je schrijft bijvoorbeeld:
 - waarom je de baan graag wilt,
 - waar je goed in bent,
 - wat voor opleiding je volgt of gevolgd hebt,
 - wat voor ervaring je hebt.
- 2 **C**
- 3 Meestal gaat het dan om zwaar of gevaarlijk werk of werk dat onder moeilijke omstandigheden of onregelmatige tijden gedaan wordt. *Bijvoorbeeld:* werken op een olieboorplatform, sloopwerk, werken als nachtportier.
- 4
 - a *Bijvoorbeeld:* docenten geven les, conciërges houden toezicht en houden het gebouw in orde, teamleiders geven leiding.
Binnen hun werk is er ook weer arbeidsverdeling: een docent is gespecialiseerd in een bepaald vak, een teamleider geeft leiding aan een bepaalde afdeling.
 - b De werknemers specialiseren zich en worden steeds beter in hun werk → ze kunnen meer produceren in kortere tijd → de productie wordt voor het bedrijf goedkoper.
- 5 Op rustige dagen is er geen personeel nodig. Alleen op bepaalde drukke tijden is personeel nodig, vooral op vrijdag en in het weekend.
- 6
 - a 9 (in juli)
 - b Totaal: 60. Gemiddeld: $60 \div 12 = 5$ werknemers.
 - c Er is niet altijd evenveel werk te doen.

Herhalingsopdrachten 3.2 Wie is de baas?

- 7
 - a Dit zijn arbeidsvoorwaarden.
 - b *Eigen antwoord. Alleen met goede uitleg is het antwoord juist.*
- 8
 - a $12 \times € 4,35 = \textbf{€ 52,20}$
 - b $€ 169,65 \times 12 \div 52 = € 39,15$ per week
 $€ 39,15 \div € 4,35 = \textbf{9 uur}$ gemiddeld per week.
Of:
 $€ 169,65 \div € 4,35 = 39$ uur per maand
 $39 \times 12 \div 52 = \textbf{9 uur}$ gemiddeld per week.
- 9
 - a De werkgever kan in de proeftijd beoordelen of je geschikt bent voor het werk.
 - b De werknemer kan in de proeftijd beoordelen of het werk hem of haar bevalt.
- 10
 - a Het uitzendbureau zoekt mensen voor bedrijven die tijdelijk personeel nodig hebben. Het bedrijf betaalt een vergoeding aan het arbeidsbureau.
 - b Mensen gaan via een uitzendbureau werken omdat ze bijvoorbeeld
 - tijdelijk willen werken
 - verschillende banen willen uitproberen
 - op een andere manier geen (vaste) baan kunnen vinden.

- 11** Een flexibele baan, want de oogst duurt korte tijd en van tevoren weet je niet precies hoeveel werk het oplevert.
- 12** a *Bijvoorbeeld:*
- Je werkt wanneer het nodig is en je hebt vrije tijd als het kan.
 - Je hebt veel afwisseling in je werk.
- b *Bijvoorbeeld:*
- Liever flexibel werk: zie vraag a.
 - Liever vast werk, want dan weet je precies wanneer / hoe lang je moet werken en hoeveel je per maand gaat verdienen.

Herhalingsopdrachten 3.3 Hoe is het geregeld?

- 13** a de zorg / gezondheidszorg
b de bouw
c de horeca
- 14** De inhoudingen zijn onder andere voor uitkeringen (aan werklozen en arbeidsongeschikten).
- 15** De sociale premies zijn 7,9% van € 1.746 = $0,079 \times € 1.746 = € 137,93$
De totale inhoudingen zijn € 137,93 + € 183,710 = € 321,63
Het nettoloon is € 1.746 – € 321,63 = **€ 1.424,37**
- 16** € 1.437,50 + € 237,75 = **€ 1.983,75**
- 17** Met de Arbowet. Mensen die op de bouwplaats moeten zich houden aan allerlei veiligheidsvoorschriften om te voorkomen dat er ongelukken gebeuren.
- 18** 1, 3

Herhalingsopdrachten 3.4 Zonder werk?

- 19** Als hij zijn werk met opzet niet goed deed, zit hij door eigen schuld zonder werk. Dan heeft hij geen recht op een WW-uitkering.
- 20** Dat kan pas nadat de opzegtermijn verstreken is.
- 21** Hij kan een uitkering volgens de Werkloosheidswet (WW) aanvragen.
- 22** - Het UWV regelt je uitkering.
- Het UWV helpt je bij het zoeken naar een baan.
- 23** Tussen 16 en 17 jaar: € 145 – € 85 = **€ 60**
- 24** Als machines of robots werk van mensen overnemen, worden die mensen werkloos. Robots halen bijvoorbeeld materialen of onderdelen uit het magazijn op, terwijl dat eerder door mensen gedaan werd.
- 25** a Ja, hij zal ouder dan 15 zijn en nog niet met pensioen, hij heeft geen baan en is wel op zoek naar betaald werk.
b Nee, want zij willen (op dat moment) geen baan.

Plusopdrachten

Plusopdrachten 3.1 Hoe kom je aan werk?

- 1 Als zij (veel) personeel nodig hebben, kan het bedrijf zich het beste in Grondingen vestigen, want daar zijn veel mensen op zoek naar een baan.
- 2 Een bedrijf dat mensen zoekt, wil liever mensen die in de laatste tijd nog ervaring in dat werk hebben.
- 3 a In totaal zijn er 150 leerlingen met een bijbaantje.
Klas 2: $9 = \dots\%$ van 150
 $9 \div 150 \times 100 = \mathbf{6\%}$
Klas 3: $48 = \dots\%$ van 150
 $48 \div 150 \times 100 = \mathbf{32\%}$
b Voor het meeste werk moet je 15 jaar of ouder zijn.
- 4 - Ongeschoold werk kan door iedereen gedaan worden.
- Machines en robots nemen dit soort werk steeds vaker over.
- 5 Werknemers zijn gespecialiseerd in hun eigen taak → ze worden steeds beter in hun werk → ze kunnen meer produceren in kortere tijd → de productie wordt voor het bedrijf goedkoper.
- 6 *Bijvoorbeeld:*
 - De kantine is maar een paar uur per dag open. Daardoor is het kantinepersoneel maar een paar uur per dag nodig.
 - Bij dit werk kan de een makkelijk op de ene dag werken en een ander op een andere dag.

Plusopdrachten 3.2 Wie is de baas?

- 7 *Bijvoorbeeld:*
 - Je bepaalt je eigen werktijden.
 - Je neemt zelf alle beslissingen.
 - Alles wat je verdient is voor jou.
- 8 De werkgever moet loon betalen aan de werknemer.
- 9 In de proeftijd is er geen opzegtermijn, je kunt meteen opzeggen.
- 10 Voordeel: *bijvoorbeeld:*
 - Je hebt meer afwisseling in je werk en werkomgeving.
 - Je kunt stoppen met het werk wanneer je dat wilt.Nadeel: *bijvoorbeeld:*
 - Je werkt meestal voor korte tijd ergens waardoor je telkens weer moet wennen.
 - Je baan houdt na een tijdje weer op, waardoor je minder zekerheid hebt (over je werk en je inkomen).
- 11 Het bedrijf heeft voor een korte periode extra personeel nodig.

12 *Bijvoorbeeld:*

- In de horeca: als er veel gasten verwacht worden, is het handig voor het bedrijf om extra personeel op te kunnen roepen.
- Bij bedrijven die festivals en evenementen organiseren. Het kan drukker zijn dan verwacht en dan kunnen ze extra personeel inzetten.
- Winkels: bij onverwachte drukte of als personeel ziek wordt kunnen ze oproepkrachten inzetten.

Plusopdrachten 3.3 Hoe is het geregeld?

13 Werknemers en werkgevers hebben verschillende belangen: werknemers willen meer loon, meer vakantiedagen, terwijl werkgevers het omgekeerde willen. Door daarover te praten moeten ze het eens zien te worden en dat kost veel tijd.

14 *Bijvoorbeeld:*

- Bij ziekte meteen de bedrijfsarts inschakelen.
- Meer hulpmiddelen bij zwaar werk.
- Meer afwisseling in werk.
- Meer aandacht van het bedrijf voor de zieke werknemer.

15 Inhoudingen: € 2.225 – € 1.915 = € 310
€ 310 – € 102 (premies) = **€ 208** loonbelasting.

16 Inhoudingen: € 2.225 – € 1.915 = € 310
€ 310 = ...% van € 2.225
 $310 \div 2.225 \times 100 = \mathbf{13,9\%}$

17 De overheid wil dat iedereen die werkt een inkomen heeft waarvan hij kan leven.

18 *Bijvoorbeeld:*

- Als je ouder wordt, kun je je werk beter doen doordat je meer ervaring hebt.
- Als je ouder bent, heb je meer geld nodig om van te kunnen leven (vooral als je niet meer bij je ouders woont).

19 Veiligheid: *bijvoorbeeld:* veiligheidsschoenen, gehoorbeschermers, helm dragen in de bouw. Beschermingskap en noodstop op zaagmachines.
Gezondheid: *bijvoorbeeld:* goede bureaustoel, voldoende frisse lucht, computerschermen op goede hoogte en afstand.

20 a Ze zijn nog leerplichtig. Bovendien is dat werk al gauw te zwaar voor hen.
b Te veel verantwoordelijkheid.
c Dat gaat ten koste van hun (nacht)rust.

Plusopdrachten 3.4 Zonder werk?

21 a onjuist
b onjuist
c onjuist

22 – Je hebt dan een inkomen om rond te komen.
– Je kunt de tijd nemen om ander werk te zoeken.

23 De werkgever heeft dan tijd om voor jou iemand anders te zoeken.

24 Volgens de Werkloosheidswet (WW).

- 25** a 25 tot 45 jaar
b 45 tot 75 jaar

26 *Bijvoorbeeld:*

- Door automatisering van (een deel van) de administratie raakt een kantoormedewerker zijn baan kwijt.
- Door het gebruik van lasrobots verliest een lasser zijn baan.

Plusopdrachten Paragraafoverstijgende opdrachten

26 *Bijvoorbeeld:*

- Laura heeft niet een opleiding voor de beroepen waar vraag naar is.
- Bedrijven willen alleen maar mensen met werkervaring.

- 27** a Het uitzendbureau levert een dienst en daar moet de werkgever ook voor betalen.
b Als het werk tijdelijk is of de werkgever weet niet voor hoe lang (bijvoorbeeld bij vervanging van een zieke werknemer).

Rekenen Hoofdstuk 3

- 1**
 - (1) $€ 1.253 - € 375 = \text{€ } 878$
 - (2) $32,4\% \text{ van } € 1.673,50 = 0,324 \times € 1.673,50 = € 542,21$
 $€ 1.673,50 - € 542,21 = \text{€ } 1.131,29$
 - (3) $29,3\% \text{ van } € 1.167,50 = 0,293 \times € 1.167,50 = € 342,08$
 $€ 1.167,50 - € 342,08 = \text{€ } 825,42$

- 2** $34,8\% \text{ van } € 2.757 = 0,348 \times € 2.757 = € 959,44$
 $€ 2.757 - € 959,44 = \text{€ } 1.797,56$

- 3** Van het brutoloon wordt € 989 ingehouden.
 Nettoloon + inhoudingen = brutoloon
 $€ 2.457 + € 989 = \text{€ } 3.446$

- 4**
 - (1) $28\% \text{ van } € 1.453 = 0,28 \times € 1.453 = \text{€ } 406,84$
 - (2) $€ 1.453 - € 406,84 = \text{€ } 1.046,16$

 - (4) Inhoudingen: $€ 1.960 - € 1.372 = \text{€ } 588$
 - (3) $€ 588 = \dots\% \text{ van } € 1.960$
 $588 \div 1.960 \times 100 = 30\%$

 - (5) Brutoloon: $€ 1.764 + € 686 = \text{€ } 2.450$
 - (6) $€ 686 = \dots\% \text{ van } € 2.450$
 $€ 686 \div € 2.450 \times 100 = 28\%$

- 5**
 - a kroket
 - b $21\% \text{ van } 334 = 0,21 \times 334 = 70$ personen

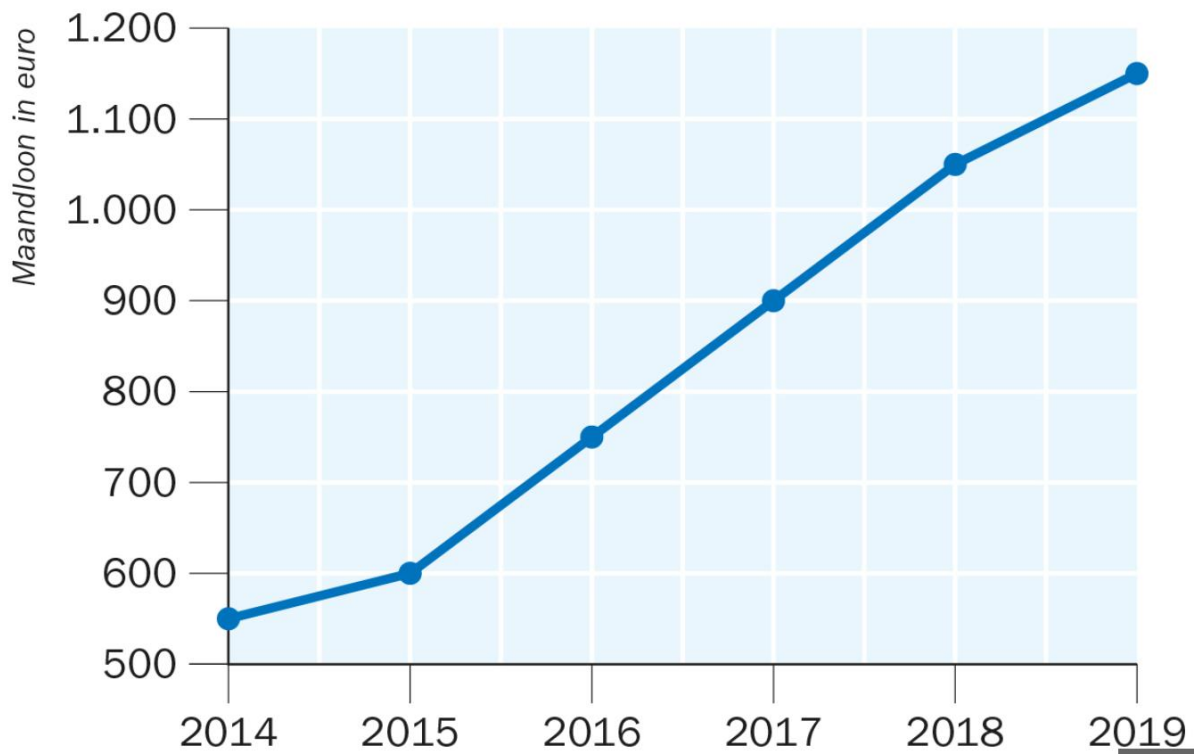
- 6**
 - a $€ 2,75 - € 2 = \text{€ } 0,75$
 - b Totaal: $€ 2,75 + € 2 + € 2 + € 2,25 + 2,50 = € 11,50$
 Gemiddeld: $€ 11,50 \div 5 = \text{€ } 2,30$
 - c Broodje kaas.

- 7**
 - a $24\% \text{ van } 3.670 = 0,24 \times 3.670 = 881$ leerlingen.
 - b $2\% \text{ van } 3.670 = 0,02 \times 3.670 = 73$ leerlingen.
 - c In Groningen kreeg een (veel) kleiner deel van de leerlingen een dubbeladvies dan gemiddeld in Nederland. (Minder dan de helft.)

- 8**
 - a € 2,75
 - b Broodje gezond.
 - c Broodje ham/kaas: $€ 2,30 - € 2 = \text{€ } 0,30$ in prijs gestegen.
 (De andere zijn elk € 0,25 duurder geworden.)

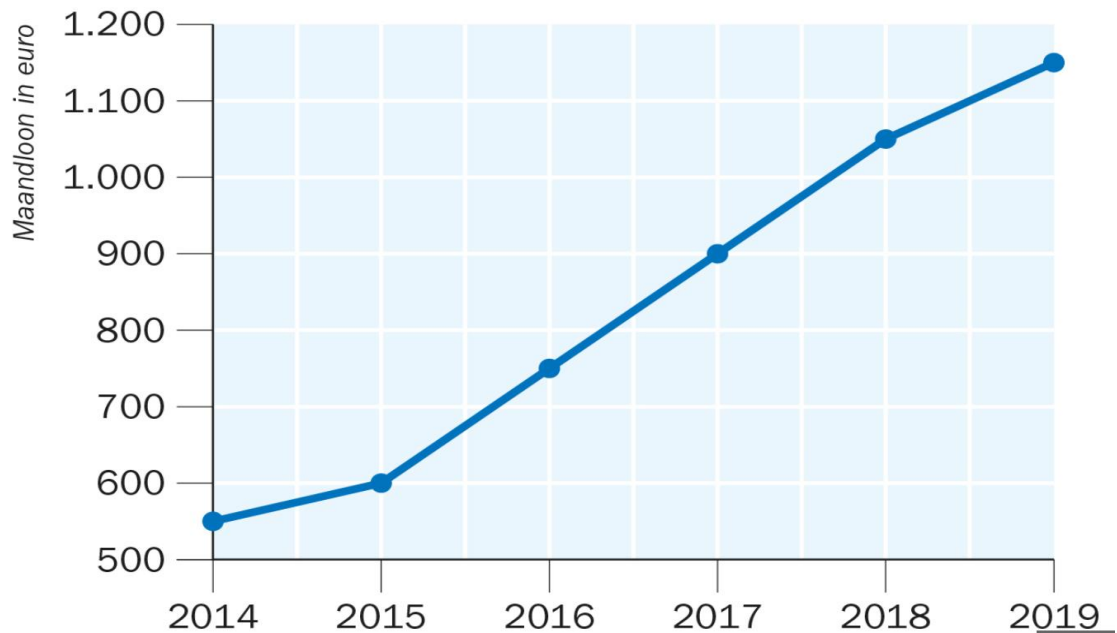
9

Maandloon Nick

10

Inkomsten vakantiewerk Bürsa

11

Waarom nemen mensen ontslag?

